

**ŠKOLSKO/OPĆINSKO/GRADSKO NATJECANJE IZ GEOGRAFIJE
2020. GODINE**

Razred ili kategorija natjecanja: **5. razred**

Zaporka

--	--	--	--	--

Broj postignutih bodova ____ / 70

Potpis članova Školskog povjerenstva

1. _____

2. _____

3. _____

Mjesto i nadnevak: _____

Za rješavanje zadataka predviđeno je 60 minuta.

Ispit se rješava kemijskom olovkom s plavom tintom koja se ne briše. Uporaba obične olovke i crvene ili neke druge boje tinte (osim plave) rezultira diskvalifikacijom učenika.

Pri rješavanju ispita treba primijeniti jezičnu normu standardnoga hrvatskoga jezika, posebice treba poštivati pravopisna pravila o pisanju velikoga i maloga početnog slova geografskih imena. Za pisanje geografskih imena u ispitima i praktičnim radovima primjenjuje se Hrvatski pravopis Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje (2013.).

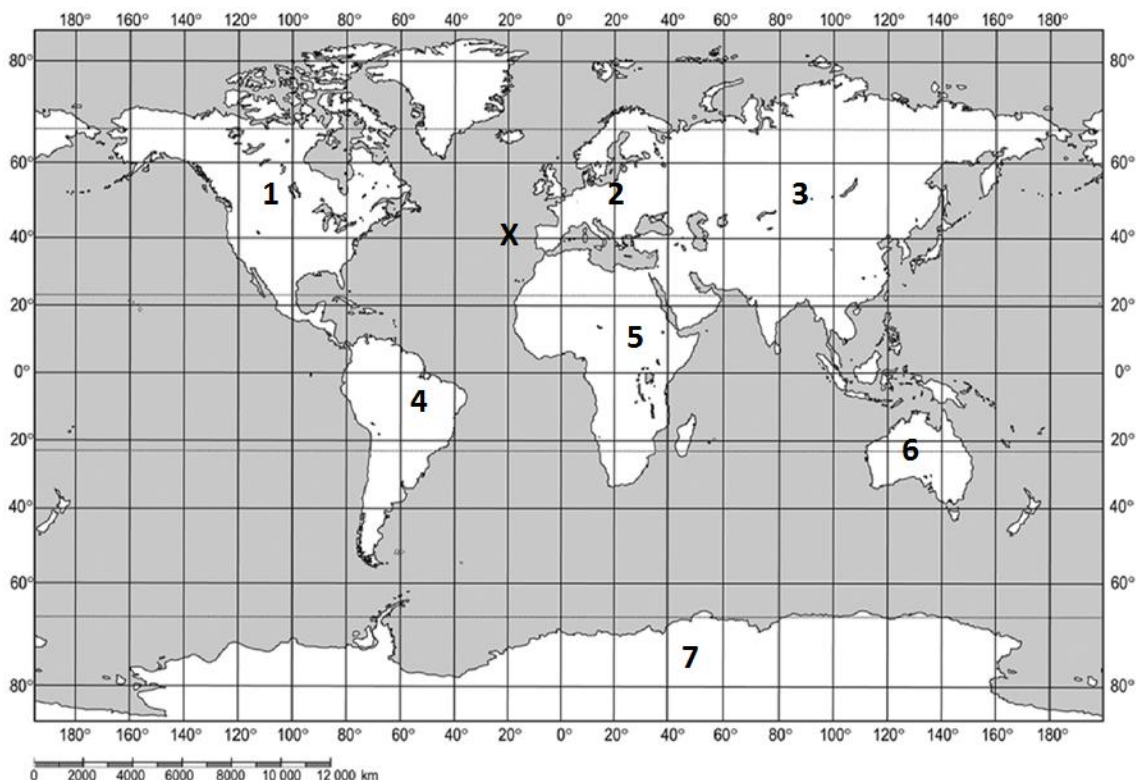
Odgovori učenika moraju biti čitljivo napisani pisanim slovima, jedino u zadacima u kojima je odgovor jedno slovo dopuštena je uporaba čitljivo napisanog velikog tiskanog slova.

Za vrijeme pisanja ispita ne smije se koristiti ništa osim navedenoga pribora za pisanje. Ova odredba podrazumijeva da natjecatelji ne smiju kod sebe (na sebi, ispod, u svojoj odjeći i slično) imati predmete koji na bilo koji način mogu dovesti u sumnju pravilno provođenje natjecanja. Učenici se ne smiju služiti atlasom, zidnom kartom ni računalom. Kartografski i grafički prilozi nužni za rješavanje zadataka sastavni su dio ispita.

Učenicima se dopušta pisanje po marginama i praznim stranicama ispitnog materijala bez oduzimanja bodova i/ili diskvalifikacije.

Potpuno ispravno riješeni zadatci, prema uputi za rješavanje vrednuju se s jednim, dva ili tri boda. U djelomično ispravno riješenim zadacima boduju se ispravno riješene čestice, ako nije bilo korekcije odgovora u tim česticama. Netočno riješeni zadatci i naknadno ispravljeni odgovori te odgovori koji su pisani velikim tiskanim slovima ili kombinacijom tiskanih i pisanih slova, kao i odgovori u zagradama ne vrednuju se.

PRVIH ŠEST ZADATAKA RIJEŠI DOPUNOM REČENICE, ZAOKRUŽIVANJEM TOČNIH ODGOVORA ILI UPISIVANJEM ODGOVORA U TABLICU UZ POMOĆ PRILOŽENE GEOGRAFSKE KARTE I TABLICE.

3	
1. Ime kontinenta koji se nalazi zapadno od Afrike i cijelom je površinom na sjevernoj polutci je _____, a na priloženoj geografskoj karti označen je brojem _____. Ime kontinenta Staroga svijeta koji se cijelom površinom nalazi istočno od početnog meridijana je _____, a na priloženoj geografskoj karti označen je brojem _____. Ime oceana na čije obale izlazu Afrika, Azija i Australija je _____.
2	
2. Koje kontinente Staroga svijeta presijeca najdulja paralela?
 a) Afriku b) Australiju c) Aziju d) Europu e) Južnu Ameriku
2	
3. Naziv paralele koja je na geografskim kartama označena s 0° je _____ . Dok je na priloženoj geografskoj karti to ravna linija, na globusu ima oblik _____ .
2	
4. Ime oceana u kojem se sijeku paralela 40° južno od ekvatora i meridijan 80° zapadno od početnog meridijana je _____ . Ime oceana u kojem se sijeku paralela 80° sjeverno od ekvatora i meridijan 40° istočno od početnog meridijana je _____ .
2	
5. Koordinate točke **X** na priloženoj geografskoj karti su: _____ od početnog meridijana i 40° _____ od _____ .

3 6. Upiši ime kontinenta na odgovarajuće mjesto u tablici.

IME KONTINENTA	POVRŠINA (km ²)	OBILJEŽJE KONTINENTA
	30 000 000	dio Staroga svijeta
	24 000 000	okružen Tihim, Atlantskim i Arktičkim oceanom
	9 000 000	okružen Indijskim, Tihim i Južnim oceanom
	10 500 000	spojen s drugim kontinentom
	13 000 000	okružen Južnim oceanom
Azija	44 500 000	okružen Tihim i Arktičkim oceanom
	18 000 000	okružen Tihim, Atlantskim i Južnim oceanom

U SLJEDEĆA TRI ZADATKA U PAROVIMA POJMOVA KOJI SU PODEBLJANI I ODVOJENI KOSIM CRTAMA U CIJELOSTI ZAOKRUŽI ONE POJMOVE KOJI SU TOČNI.

3 7. Rotacija Zemlje je naziv za okretanje Zemlje oko svoje osi. Za jedan okret Zemlji su potrebna **24 / 42** sata. Smjer u kojem se Zemlja vrti oko svoje osi je od **zapada prema istoku / istoka prema zapadu**. Zato će dan u Europi početi **ranije / kasnije** nego u Japanu.

1 8. Rotacija Zemlje je u području u kojem je najviše ispupčena **najbrža / najsporija**.

3 9. Stručnjaci koji izrađuju geografske karte nazivaju se **kartografi / kartolozi**. Problem koji se javlja kod izrade geografskih karata je kako zakrivljenu površinu Zemlje prikazati na ravnom listu papira. Zato geografske karte imaju netočnosti. Na kartama svijeta one su **manje / veće** u polarnim područjima. Greška je **manja / veća** kod prikaza cijele Zemlje nego prikaza manje površine.

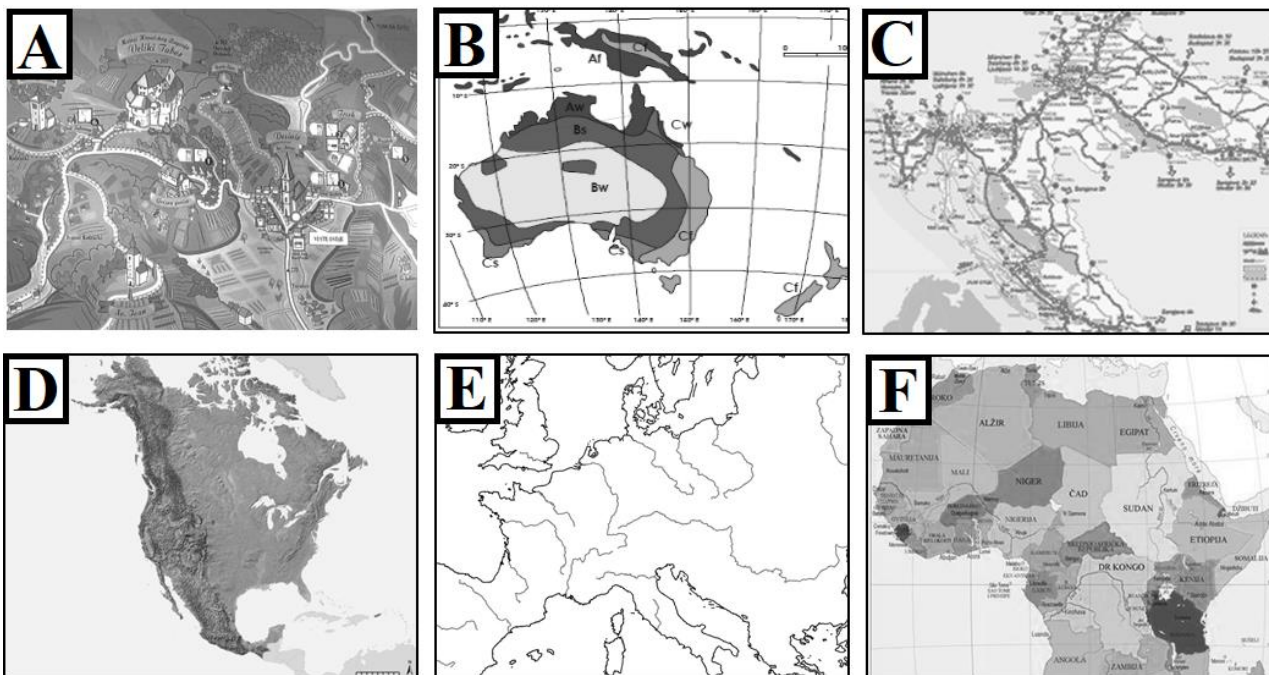
SLJEDEĆIH ŠEST ZADATAKA RIJEŠI UPISIVANJEM ODGOVORA NA CRTE ILI DOPUNJAVANJEM REČENICE.

1 10. Poredaj etape izrade geografske karte prema redoslijedu izvođenja i označi ih brojevima **1 do 6** s time da će broj **1** označavati onu koja je prva u nizu.

_____ pregledavanje snimki _____ pregledavanje probnog otiska geografske karte
_____ izdavanje geografske karte _____ snimanje prostora iz zrakoplova ili satelita
_____ izbor podataka za prikaz _____ unos izabranih podataka u računalni program

2 11. Naziv za element geografske karte 1: 20 000 000 i je _____ . Koji je naziv vrste tog elementa koji omogućuje određivanje udaljenosti na karti korištenjem trake papira? _____

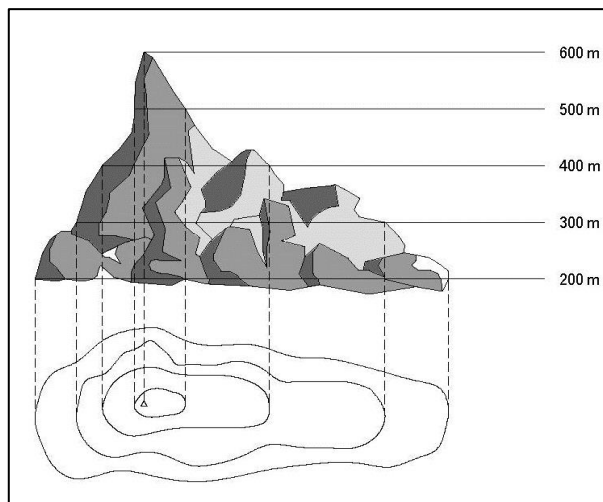
- 1 12. U primjeru 1: 20 000 000 Zemlja je na geografskoj karti umanjena za _____ puta.
- 1 13. Naziv glavne strane svijeta na kojoj se u našim krajevima sunce nikad ne nalazi je _____.
- 2 14. Reljef je na preglednim geografskim kartama, uz sjenčanje, prikazan i _____, dok je na detaljnim topografskim kartama prikazan metodom _____.
- 3 15. Poveži opis sadržaja tematske karte tako da slovo s tematske karte upišeš na crtu ispred odgovarajućeg opisa sadržaja.

_____ hidrološka karta _____ politička karta _____ prometna karta
 _____ turistička karta _____ klimatološka karta _____ orografska karta

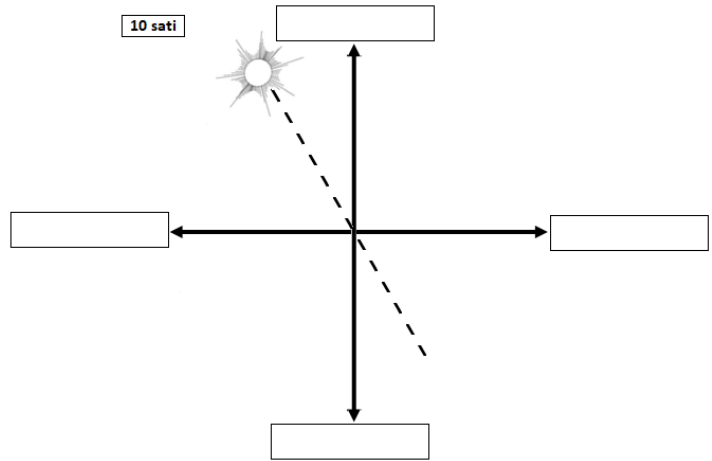
SLJEDEĆIH ŠEST ZADATAKA RIJEŠI UZ POMOĆ SKICA.

- 1 16. Upiši na priloženu skicu znak **X** u prostor između izohipsi od 400 do 500 m nadmorske visine.
- 1 17. Kota na ovoj skici označava nadmorsku visinu od _____.

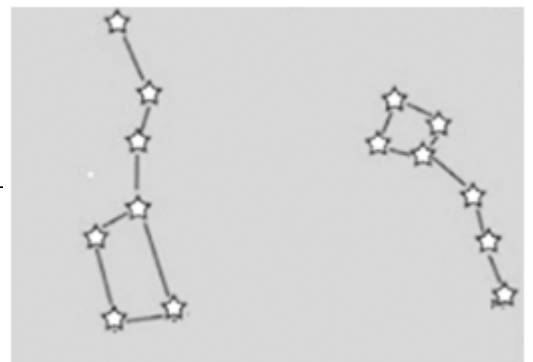
2

18. Upiši na priloženu skicu u svaki pravokutnik odgovarajući puni naziv glavne strane svijeta.

2

19. Zaokruži na priloženoj skici desno zvijezdu koja se u stvarnosti nalazi u produženom smjeru sjevernog dijela osi Zemljine rotacije. Ime te zvijezde je _____

2

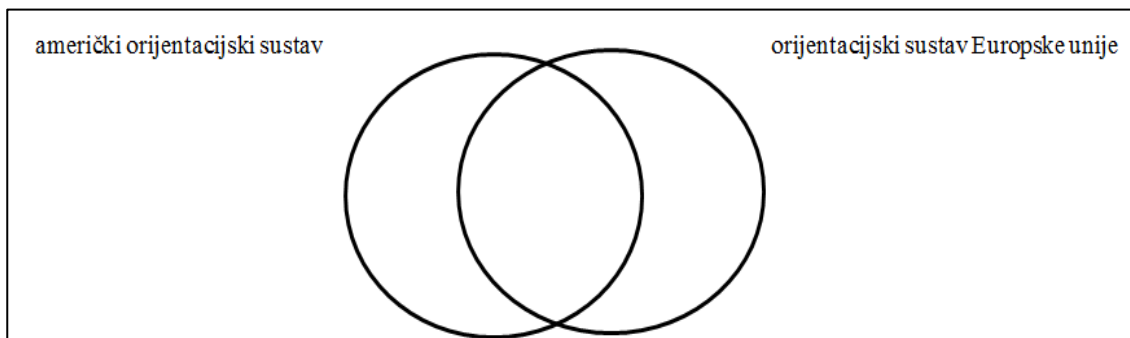
20. Ime zviježđa u kojem se nalazi ta zvijezda je _____.

Na skici je još prikazano zviježđe čije ime je _____.

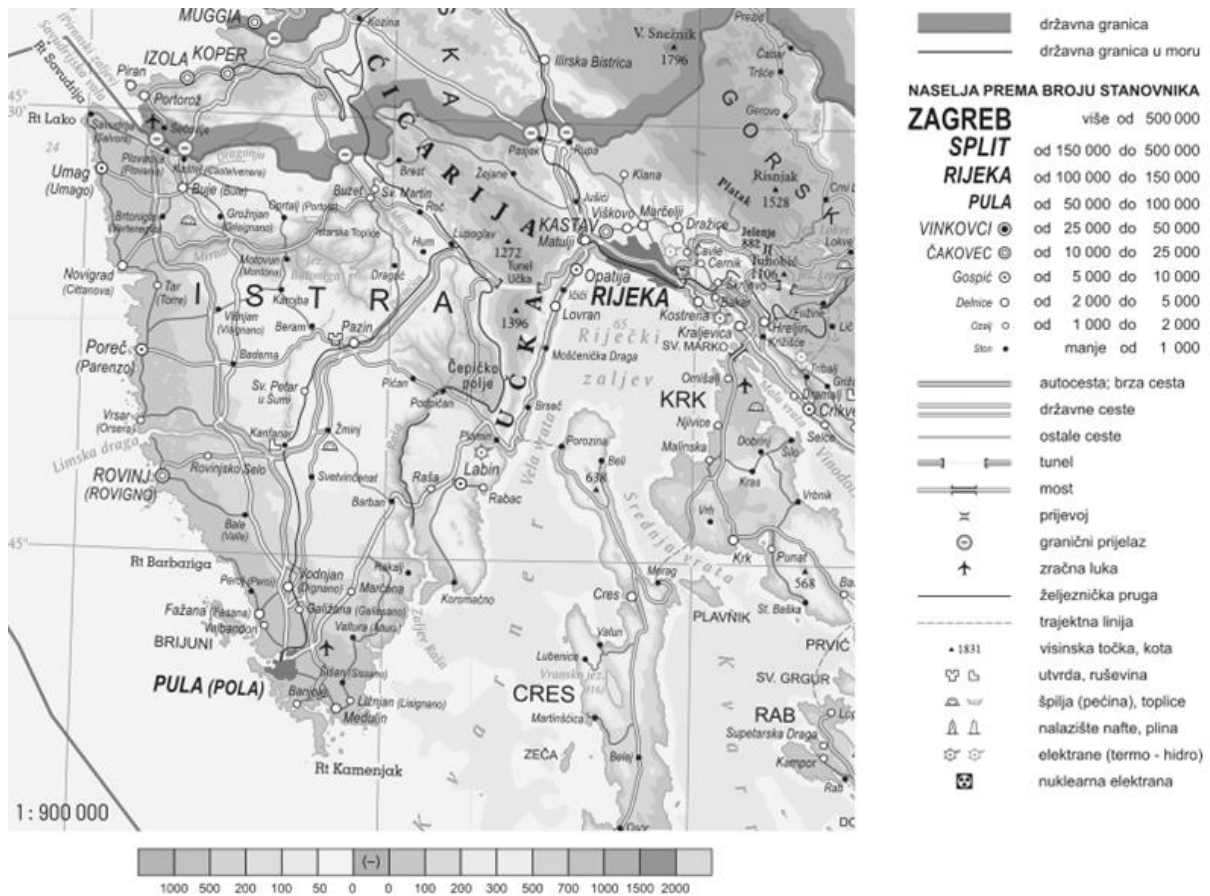
3

21. Sljedeća obilježja satelitskih sustava za orijentaciju razvrstaj na sljedeći način: **slova** ispred obilježja koja se odnose samo na američki sustav za orijentaciju upiši u lijevi dio lijevog kruga, slova ispred obilježja koja se odnose samo na orijentacijski sustav Europske unije u desni dio desnog kruga, a slova ispred obilježja koja su im zajednička u središnji dio.

- A vrlo pouzdani uređaji za orijentaciju
- B prvi sustav koji je pokrio cijelu Zemlju
- C primaju signale iz satelita koji kruže oko Zemlje
- D kratica je GPS
- E započeo je s radom prije 7 godina
- F ime mu je Galileo

SLJEDEĆIH DEVET ZADATAKA RIJEŠI UZ POMOĆ PRILOŽENIH GEOGRAFSKIH KARATA.

- 2 22. Ime otočja koje se nalazi sjeverozapadno od grada drugog po broju stanovnika prikazanog na priloženoj geografskoj karti je _____. Ime zaljeva koji se nalazi istočno od najviše planine na prikazu je _____.
- 3 23. Ime najvećeg hrvatskog poluotoka koji je prikazan na priloženoj geografskoj karti je _____. Ime planine koja se nalazi na istočnom dijelu tog poluotoka je _____. Naziv najjužnije točke tog poluotoka na ovom prikazu je _____.
- 2 24. Paralela koja prolazi sjevernim dijelom otoka Cresa i južnim dijelom otoka Krka nalazi se na _____ od najdulje paralele. Ta se paralela nalazi točno na sredini između najdulje paralele i _____ pola.
- 2 25. Pronađi i znakom **X** prekriži područje na karti koje u tumaču prikazuje državnu granicu na moru. Pronađi i znakom **X** prekriži najistočniji granični prijelaz prikazan na karti.
- 2 26. Ime grada na poluotoku koji ima od 10 000 do 25 000 stanovnika je _____. Ime tunela koji prolazi kroz najvišu planinu i povezuje poluotok s ostalim dijelovima Hrvatske je _____.

2

27. Poveži navedeno obilježje s imenom regije Europe upisivanjem odgovarajućeg slova na crtu ispred tog obilježja.

_____ država označena brojem 1 _____ regija između Jadranskog i Crnog mora

- A) Istočna Europa B) Jugoistočna Europa
C) Južna Europa D) Sjeverna Europa E) Srednja Europa

2

28. Godine 2004. došlo je do najvećeg proširenja Europske unije. Tada je toj zajednici pristupilo deset novih članica, a najviše ih je bilo iz regije kojoj pripada i država označena na priloženoj geografskoj karti brojem 2. Ime te regije je

_____ . Hrvatska je zasad najmlađa članica Europske unije i to od _____ godine.

2

29. Puno ime jedine države koja je izašla iz Europske unije je

_____ .

Uz Francusku, Irsku i još nekoliko država, ta je država sastavni dio regije čije je ime _____ .

2

30. Ime regije Europe kojoj pripadaju dvije države koje imaju izlaz na Atlantski ocean i ispunjene su najtamnijom nijansom boje je _____ .

Istočno od države označene brojem 1 nalazi se država čiji se manji dio nalazi u Europi, a najveći dio te države nalazi se na kontinentu čije je ime

_____ .

POSLJEDNJIH PET ZADATAKA RIJEŠI ZAOKRUŽIVANJEM SLOVA ISPRED TOČNIH ODGOVORA ILI UPISIVANJEM ODGOVORA NA CRTE.

- 2 31. Na razvoj koja dva grada od navedenih je utjecaj imala Južna Europa (Sredozemlje)?
a) Čakovec b) Dubrovnik c) Ilok d) Umag e) Valpovo
- 2 32. Koje se dvije od navedenih povijesnih regija nalaze u Panonskoj Hrvatskoj?
a) Baranja b) Dalmacija c) Istra d) Lika e) Srijem
- 2 33. Koja dva od navedenih pojmova predstavljaju kulturni identitet Hrvatske u Europi i svijetu?
a) čardaš b) kravata c) penkala d) sauna e) šansona
- 1 34. Ime najsjevernije povijesne regije Hrvatske je _____.
- 2 35. Poveži povijesnu regiju Hrvatske s prepoznatljivim simbolom upisivanjem pripadajućeg slova na crtu ispred navedenog simbola. Jedna regija iz desnog stupca ne može se povezati.
_____ lavanda	A) Baranja
_____ licitarsko srce	B) Banovina
_____ kulen	C) Dalmacija
_____ ris	D) Gorski kotar
	E) Hrvatsko zagorje